

U Tel Avivu je nedavno preminula Ženi Lebl, novinarka, spisateljica i povjesničarka koja je najveći dio svog života provela u Izraelu, ali je sve to vrijeme ostala čvrsto vezana i uz svoj zavičaj, uz zemlju svoje mladosti. In memoriam Ženi Lebl održan je 1. prosinca u Židovskoj općini Zagreb.

JEDINSTVENA ŽENI LEBL

Ženi Lebl objavila je mnoga istraživanja o povijesti Židova na tlu Jugoslavije kao i dvije autobiografske knjige. O njezinom životnom putu i dijelu govorili su i njezin brat, ugledni beogradski novinar Aleksandar Lebl, nećakinja Ana Lebl, supatnica s Golog otoka Vera Winter te Branko Polić, koji je pratio njezin spisateljski rad.

Branko Polić kazao je da je teško primio vijest da više neće sretati Ženi Lebl. “Mnogo smo kontaktirali i puno sam od nje naučio”, rekao je. Trudila se osvježiti uspomene na mnoga zbivanja iz židovske zajednice ovih krajeva, a posebno je Branko Polić istaknuo njezin doprinos Omanutu. Njezine knjige naišle su na veliki interes u našoj javnosti iako je najveći dio života provela u Beogradu i Izraelu.

“Ona je bila junak, s obzirom na to što je sve proživjela u životu, a i zadnjih godina njezine bolesti do zadnjeg časa se herojski držala”, kazao je Branko Polić.

Sara, kći Ane Lebl, pročitala je ulomak iz knjige “Odjednom drukčija, odjednom druga”.

Nadovezujući se na pročitani ulomak Aleksandar Lebl je rekao da upravo taj ulomak najbolje govori o karakteru njegove sestre, koja je sve odluke donosila samostalno i često se suprotstavljajući općem uvjerenju, što se, kako je rekao, kroz njezin život pokazalo dobrim.

Njezina velika strast, ispričao je njezin brat, bila je povijest. Iako nije bila školovana povjesničarka bila je primljena u društvo povjesničara i rado viđena na svim susretima i kongresima povjesničara. Radila je do tri dana prije smrti i uspjela dovršiti izdanje koje će se posthumno objaviti, rekao je Aleksandar Lebl.

Nakon što je Sara pročitala ulomak “Ponovno u Beogradu”, Vera Winter je iznijela potresnu priču o njihovim mučenjima i patnjama na Golom otoku. Prvi put su se vidjele 1950. godine na Golom otoku i tamo se sprijateljile. Nakon puštanja s Golog otoka, Vera Winter je došla u Zagreb i potražila Ženi. U Židovskoj općini je saznala da se Ženi iselila u Izrael. Prva vijest o Ženi poslije je dobila kada je jednoga dana na televiziji ugledala Ženi i Evu Panić koje su govorile o strahotama

svog boravka na Golom otoku. Režiser te emisije bio je Danilo Kiš. Ženine riječi i uvjerenja su joj pomogle da preživi: “Treba se oduprijeti toj praznini, mi ne smijemo postati zombiji, samo okvir bez duše i srca”.

Ženi je prešla taj strašan put i ostala čovjek s dušom, čovjek sa srcem, naglasila je Vera Winter i rekla da je u knjizi “Ljubičice bijela” Ženi ispisala i njezinu povijest.

Ženi je snažno apelirala na sve supatnice da ispričaju svoje sudbine, svjedoče o krvi, znoju i suzama koji su bili glavni elementi boravka na Golom otoku, govoreći da „ako nema svjedoka nema ni događaja“.

Nećakinja Ana Lebl je pripremila fotografije Ženi od najranijih dana do samoga kraja te je pročitala pogovor koji je napisala za njezinu knjigu “Da se ne zaboravi”.

Ženi nije bila udana i nije imala djece, ali je imala svoju povijest i knjige, kazala je Ana Lebl i izrazila čast i privilegiju da je dio života podijelila sa svojom jedinstvenom tetom koja ju je od milja zvala sestricom.

Ženi Lebl imala je sve samo ne običan život, a kako je bila neobična u životu takva je bila i na kraju. Ana Lebl ispričala je da osoblje hospicija nije moglo vjerovati da osobi koja ima 83 godine i nema obitelji u Izraelu u posjet dolazi toliko ljudi – mlađih i starijih – te da se svaki dan iz njezine sobe čuje muzika, žamor i žustra diskusija. Ženi Lebl ostat će u vječnom Jeruzalemu.

Nataša Maksimović Subašić